

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η συμβολή των ολιστικών προγραμμάτων

Δ Ι Α Ζ Ω Μ Α

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η συμβολή των ολιστικών προγραμμάτων

A ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Στους 17 στόχους **Βιώσιμης Ανάπτυξης**¹ που έχει θέσει ο Ο.Η.Ε. για ένα κόσμο δικαιότερο, ειρηνικό και ευημερούντα επιδιώκεται μεταξύ άλλων η δημιουργία πόλεων και ανθρώπινων οικισμών χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικούς και βιώσιμους (Στόχος 11: βιώσιμες πόλεις και κοινότητες), (Εικ. 1).

Εικ.1: Στόχοι Ο.Η.Ε.

Επίσης, στις 5 βασικές επενδυτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021 -2027² επιδιώκεται η δημιουργία μιας Ευρώπης πιο κοντά στους πολίτες, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης των τοπικών πρωτοβουλιών.

Επιπλέον, στο Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 8ης Σεπτεμβρίου 2015 «Προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην πολιτιστική κληρονομιά για την Ευρώπη (2014/2149 (INI))»³ ενθαρρύνεται η δημιουργία νέων μοντέλων συμμετοχικής διακυβέρνησης για τον τομέα της πολιτιστικής κληρονομιάς με την προώθηση της πτυχής «κοινό αγαθό» και την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και ευρωπαϊκών σχεδίων (άρθρο 14).

1. Αντόνιο Γκουτέρες, ΓΓ ΟΗΕ: Το 2015, οι παγκόσμιοι ηγέτες ενέκριναν ομόφωνα την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Οι στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι το μονοπάτι που μας οδηγεί σε ένα κόσμο δικαιότερο, πιο ειρηνικό και ευημερούντα, και σε έναν υγιή πλανήτη. Είναι, επίσης, μια πρόσκληση για αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Δεν υπάρχει μεγαλύτερο καθήκον από το να επενδύσουμε στην ευημερία των νέων. Είμαι αποφασισμένος να διασφαλίσω πως ένας αποτελεσματικός και μεταρρυθμισμένος ΟΗΕ θα καταφέρει να επιτρέψει στους ανθρώπους παντού, του σήμερα και του αύριο, να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους και να υλοποιήσουν τις προσδοκίες τους. Οι 17 στόχοι του Ο.Η.Ε. είναι διαθέσιμοι εδώ: <https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

Επιπλέον, ζητείται από τα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν την ανάπτυξη νομικών μέσων που επιτρέπουν τη χρήση εναλλακτικών μοντέλων χρηματοδότησης και διαχείρισης, όπως η συμμετοχή των κοινοτήτων, η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με σκοπό την υλοποίηση δράσεων που συνδέονται με την πολιτιστική κληρονομιά (διατήρηση, συντήρηση, αποκατάσταση, ανάπτυξη και προώθηση) (άρθρο 15).

Στο πλαίσιο αυτό, η Κίνηση Πολιτών «ΔΙΑΖΩΜΑ», σεβόμενη απόλυτα το κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις διεθνείς επιταγές για την προώθηση της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης, αλλά και αναγνωρίζοντας το ρόλο που μπορεί να παίξει η ολοκληρωμένη διαχείριση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς⁴ προς την κατεύθυνση αυτή, στηρίζει και ενισχύει την υλοποίηση **ολιστικών προγραμμάτων πολιτιστικού τουρισμού (πολιτιστικές – περιβαλλοντικές διαδρομές και αρχαιολογικά πάρκα)**⁵, τα οποία έχουν ως στόχο την ένταξη των μνημείων του πολιτισμού, αλλά και της φύσης στο κέντρο της ζωής, της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η προσπάθεια του Διαζώματος αφορά την παρουσίαση στη διεθνή τουριστική αγορά ενός ολιστικού - ποιοτικού προϊόντος πολιτιστικού τουρισμού που θα στοχεύει στη δημιουργία ολιστικών εμπειριών στον κάθε επισκέπτη και το οποίο θα βασίζεται στο συνδυασμό πολιτισμού (αρχαιότερου και σύγχρονου), γαστρονομίας και αποθέματος της φύσης, με έμφαση στη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων στο περιβάλλον.

Πέρα, όμως, από την ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος (αύξηση επισκεψιμότητας, επιμήκυνση τουριστικής περιόδου κ.ο.κ.) τα ολιστικά προγράμματα πολιτιστικού τουρισμού (Ο.Χ.Ε.) θα αποτελέσουν τον καταλύτη για την καθολική ανάπτυξη σε όλα τα πεδία της οικονομίας (πρωτογενής τομέας, μεταποίηση, υπηρεσίες υψηλού επιπέδου).

Ταυτόχρονα, θα αποτελέσουν ΠΟΛΟ ΣΥΝΕΡΓΕΙΑΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΕΣΠΑ, RECOVERY, Π.Δ.Ε., Ιδιωτικοί πόροι, Χορηγίες κ.ο.κ.), καθώς και όχημα ενσωμάτωσης και ενδυνάμωσης όλου του αξιακού περιεχομένου της εποχής μας (συνέργειες, καινοτομία, αειφορία, βιώσιμη ανάπτυξη, καθαρή ενέργεια κ.ο.κ.)

Ένα εξίσου σημαντικό στοιχείο που πρέπει να τονιστεί είναι η δυνατότητα συμβολής των παραπάνω προγραμμάτων στην ανανέωση της πολιτιστικής βιομηχανίας κάθε περιοχής, δηλαδή όλων των δραστηριοτήτων που συνδέονται με το ευρύτερο πεδίο του Πολιτισμού, όπως η.χ. οι εικαστικές και αναπαραστατικές τέχνες, ο κλάδος των εκδόσεων – εκτυπώσεων, οι κατασκευές, οι χειροτεχνικές παντός είδους, τα οπτικοακουστικά μέσα, ο τομέας της διαφήμισης, το design, η αρχιτεκτονική, οι εκδόσεις λογισμικού, ο κλάδος της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου, οι βιβλιοθήκες και τα μουσεία.

2. Αναλυτικά οι 5 πέντε βασικές προτεραιότητες της Ε.Ε. για την περίοδο 2021-2027 είναι διαθέσιμοι εδώ: https://ec.europa.eu/regional_policy/el/2021_2027/

3. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 8ης Σεπτεμβρίου 2015 προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην πολιτιστική κληρονομιά για την Ευρώπη (2014/2149 (INI)). Διαθέσιμο εδώ: <https://www.diazoma.gr/ekdoseis/ekdosi-psifisma-euro-paikou-koinovoliou/>

4. Με το Διεθνή Χάρτη για την Προστασία και τη Διαχείριση της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς, ο οποίος υπεγράφη από το ICOMOS στη Λοζάννη το 1990 και με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία της Αρχαιολογικής Κληρονομιάς που υπεγράφη από το Συμβούλιο της Ευρώπης στη Βαλέττα το 1992 εισήχθη και η αρχή της «Ολοκληρωμένης προστασίας της αρχαιολογικής κληρονομιάς». Στην Ελλάδα η πρόθεση για ολοκληρωμένη προστασία δηλώνεται για πρώτη φορά στο άρθρο 50 του αρχαιολογικού νόμου του 1932. Ο χάρτης της Λοζάνης διαθέσιμος εδώ. Η σύμβαση της Βαλέττα διαθέσιμη εδώ.

5. Αναλυτική παρουσίαση των προγραμμάτων Πολιτιστικού Τουρισμού που προτείνει το «ΔΙΑΖΩΜΑ» μπορείτε να δείτε στον ειδικό ιστότοπο που έχει δημιουργήσει και είναι διαθέσιμος εδώ: <https://www.diazoma.gr/routes/>

Β ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (Εικ. 2):

Η δυνατότητα σχεδιασμού και υλοποίησης των παραπάνω προγραμμάτων έρχεται ως αποτέλεσμα της **απόλυτης συνέργειας** των θεσμών του κράτους και των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών προγραμμάτων με την κοινωνία των πολιτών, τους φορείς, αθλή και τους χορηγούς. Τα εργαλεία της υλοποίησης των νέων ολιστικών προγραμμάτων πολιτιστικού τουρισμού παρέχονται απλόχερα με τα ολιστικά εργαλεία του ΕΣΠΑ 2014-2020 και 2021-2027 (Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση - Ο.Χ.Ε., Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη - Β.Α.Α., Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων - Τ.Α.Π. - Τ.Ο.Κ.).

Η φιλοσοφία των Ο.Χ.Ε. έχει εφαρμογή σε τρία διακριτά επίπεδα:

- α) σε περιοχές με συγκεκριμένη θεματική αναπτυξιακή κατεύθυνση, σε σαφώς προσδιορισμένο χωρικό επίπεδο (Ο.Χ.Ε.), π.χ. σε Περιφέρειες,
- β) στον αστικό χώρο και σε πόλεις με τη μορφή προγράμματος Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Β.Α.Α.),
- γ) σε θύλακες τοπικών κοινοτήτων που δεν καλύπτονται από τα δύο παραπάνω προγράμματα και συγκεκριμένα σε περιοχές της υπαίθρου με αναπτυξιακή υστέρηση, αλλά και με αναξιόποιτα συγκριτικά πλεονεκτήματα, με τη μορφή προγράμματος Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (Τ.Α.Π. - Τ.Ο.Κ.). Ιδανικός χώρος εφαρμογής είναι οι ορεινές και νησιωτικές περιοχές.

Εικ. 2: Χάρτης με όλα τα προγράμματα (Ο.Χ.Ε., Β.Α.Α. και ΤΑΠΤΟΚ).

Όπως, φαίνεται παραπάνω, τα τρία εργαλεία (Ο.Χ.Ε., Β.Α.Α., Τ.Α.Π.-Τ.Ο.Κ.) λειτουργούν παράλληλα και αλληλοσυμπληρώνονται τόσο προγραμματικά, όσο και χρηματοδοτικά.

Β1. Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (Ο.Χ.Ε.)⁶ αναφέρονται σε μεγάλα γεωγραφικά σύνολα και αποτελούν εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών συγκεκριμένων χωρικών ενότητων. Οι περιοχές αυτές είτε παρουσιάζουν συγκεκριμένα προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν με συνολικό τρόπο, είτε διακρίνονται από σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν και να μεγιστοποιηθούν με βάση ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό σχέδιο.

Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της χωρικής στρατηγικής και του σχεδίου υλοποίησης θα πρέπει να εξασφαλίζεται με τη συμπληρωματικότητα και τη συνεκτικότητα των προτεινόμενων δράσεων, καθώς και με την αντιπροσωπευτικότητα του συστήματος διακυβέρνησης.

Στους στόχους της χωρικής στρατηγικής κάθε περιοχής περιλαμβάνονται η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης και απασχόλησης, η με κοινωνικούς όρους βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών και η διατήρηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος με βάση την αειφόρο προσέγγιση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Η Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση⁷ αντλεί πόρους από περισσότερα του ενός Ευρωπαϊκά Ταμεία και περισσότερα του ενός Επιχειρησιακά Προγράμματα (Περιφερειακά και Τομεακά), δημιουργώντας έναν ευέλικτο χρηματοδοτικό μηχανισμό που ξεπερνά τους περιορισμούς χρηματοδότησης και τους περιορισμούς που μπορούν να θέτουν οι επιμέρους Θεματικοί Στόχοι και οι Χρηματοδοτικές Προτεραιότητες του κάθε ταμείου και του κάθε επιμέρους Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Από τις Ο.Χ.Ε. που έχουν εγκριθεί στην Ελλάδα, με χρηματοδότηση από το Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020, σε **6 προγράμματα Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων** - Διαδρομών έχει εμπλακεί ενεργά το «ΔΙΑΖΩΜΑ»: Πολιτιστική Διαδρομή Αρχαίων Θεάτρων της **Ηπείρου** που θα συμπεριλαμβάνει σε μια ενιαία διαδρομή τα αρχαία θέατρα Νικόπολης, Κασσώπης, Δωδώνης, Αμβρακίας και Γτάνων (Εικ. 3-4), Διαδρομή των Μνημείων Φύσης και Πολιτισμού της **Στερεάς Ελλάδας** «ΟΙΔΙΠΟΥΣ», Πολιτιστική διαδρομή της Εγνατίας Οδού «Vía Egnatia», Πολιτιστική Διαδρομή **Θεσσαλίας**, Πολιτιστική Διαδρομή **Βορείων Σποράδων**, Πρόγραμμα Ο.Χ.Ε. για την αξιοποίηση των λιμνών της **Δυτικής Μακεδονίας**.

Εικ. 3: χάρτης Πολιτιστικής Διαδρομής Αρχαίων Θεάτρων της Ηπείρου.

Εικ. 4: το θέατρο της Κασσώπης (πριν την έναρξη και μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασής του).

6. Υπουργείο Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας & Τουρισμού, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ, «Εγκύκλιος σχεδιασμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων ως εργαλείων Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020».

7. Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ»: Κείμενο για το έργο «Πρόταση για την εκπόνηση επιχειρησιακού σχεδίου για την Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση Διαδρομής Πολιτιστικού Τουρισμού στη Θεσσαλία».

Παράλληλα, αξιοποιώντας την τεχνογνωσία που προέκυψε από τις παραπάνω Ο.Χ.Ε., το «ΔΙΑΖΩΜΑ»:

1. Έχει ξεκινήσει την ενεργό συμμετοχή στην προετοιμασία ανάλογων προγραμμάτων σχεδόν σε όλες τις περιφέρειες της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, έχουν ξεκινήσει διαβουλεύσεις για οκτώ ακόμη προγράμματα Πολιτιστικών Διαδρομών που προτείνεται να χρηματοδοτηθούν, επίσης, μέσω προγραμμάτων Ο.Χ.Ε. της επόμενης προγραμματικής περιόδου (2021-2027). Πρόκειται για την Πολιτιστική Διαδρομή Πελοποννήσου, με προτεινόμενο τίτλο: «ΜΟΡΕΑΣ», τη Διαδρομή Μινωικών Ανακτόρων Κρήτης, με προτεινόμενο τίτλο: «ΜΙΝΩΑΣ», την Ο.Χ.Ε. Αττικής, με προτεινόμενο τίτλο: «Η Τριλογία της Αττικής», την Πολιτιστική Διαδρομή Κεντρικής Μακεδονίας, με προτεινόμενο τίτλο: «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ», την Πολιτιστική και Περιβαλλοντική Διαδρομή Αιτωλοακαρνανίας, τις Πολιτιστικές Διαδρομές Νάξου και Σαντορίνης ως πιλοτικές προσεγγίσεις για το νησιωτικό μας σύμπλεγμα και στις 3 νησιωτικές Περιφέρειες (Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων) και την «Ολυμπία Διαδρομή» που περιλαμβάνει τα μνημεία της φύσης και του πολιτισμού κατά μήκος της Ολυμπίας Οδού.

2. Πρόκειται να ξεκινήσει διαβουλεύσεις με τις περιφέρειες της χώρας που ήδη υλοποιούν προγράμματα Πολιτιστικών Διαδρομών για να τις εμπλουτίσουν και να τις επεκτείνουν με δράσεις και έργα που θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν, επίσης, μέσω των προγραμμάτων Ο.Χ.Ε. της επόμενης προγραμματικής περιόδου (2021-2027).

Η εμπειρία του Ε.Σ.Π.Α. 2014 -2020 στο σχεδιασμό και την υλοποίηση των παραπάνω δράσεων Ο.Χ.Ε. έδειξε ότι η Ο.Χ.Ε. πρέπει να είναι:

- Οραματική, πολυσυλλεκτική και ολιστική.
- Να αποτυπώνει την ταυτότητα και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της κάθε περιοχής.
- Να ενσωματώνει ΟΛΕΣ τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες της εδαφικής περιοχής, στην οποία αναφέρεται. Άρα μία Ο.Χ.Ε. πρέπει να έχει κυρίως οραματική προοπτική και όχι απλά να υλοποιεί τις όποιες έτοιμες μελέτες για έργα.
- Να συνεργάζεται με ΌΛΑ τα χρηματοδοτικά προγράμματα του ΕΣΠΑ και πέραν αυτού (Recovery, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, Π.Δ.Ε., πρόγραμμα «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ», Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ιδιωτικές επενδύσεις κ.ο.κ.).
- Να αφομοιώνει και να μεγιστοποιεί όλα τα προτάγματα της εποχής μας (καινοτομία, βιωσιμότητα, ψηφιακή σφαίρα, καθαρές και έξυπνες πόλεις, καθαρή ενέργεια κ.ο.κ.).

Συνοψώς, αξιοποιώντας την μέχρι τώρα εμπειρία, προτείνουμε σε κάθε περιφέρεια να υλοποιείται μια και μόνο Ο.Χ.Ε, η χρηματοδότηση της οποίας θα επεκτείνεται σε περισσότερες από μία προγραμματικές περιόδους και στην οποία θα μπορούν να εντάσσονται νέες υποπεριφερειακές ζώνες και νέες δράσεις.

Γιατί;

- Για να αποφύγουμε τον κατακερματισμό τόσο του φυσικού σχεδιασμού (χωροταξικού και πολεοδομικού), όσο και τη διάσπαση των δυνάμεων (ανθρώπων, θεσμών, φυσικών – πολιτιστικών – αναπτυξιακών – κοινωνικών πόρων κ.ο.κ.) της γεωγραφικής ενότητας αναφοράς του προγράμματος,
- για να επιτύχουμε παράλληλα τη συνύπαρξη όλων των συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε μια συνέργεια ολιστική και διαχρονική.
- Για να έχουμε κοινό φορέα διαχείρισης και λειτουργίας, έναν κοινό DMO για τις δράσεις κυρίως των επιχειρήσεων.

Πως μπορεί να γίνει;

1. Με την επιλογή και ένταξη των υποπεριφερειακών ζωνών, οι οποίες θα συνδέονται σε κάποιο σημείο με την υπάρχουσα ή σχεδιαζόμενη κύρια διαδρομή και στις οποίες μπορούν να αναδειχθούν και άλλα αρχαιολογικά αξιοθέατα, θρησκευτικά και ιστορικά μνημεία, εναλλακτικές δραστηριότητες (πεζοπορία, rafting, κωπηλασία, θαλάσσιο σκι), μνημεία της φύσης (σπήλαια, υγροβιότοποι, αισθητικά δάση) ή να αναδειχθεί οποιαδήποτε άλλη αναπτυξιακή δραστηριότητα προκρίνει η τοπική κοινωνία. Όλες οι υποπεριφερειακές ζώνες που θα ενταχθούν στην κύρια Ο.Χ.Ε., όπως επίσης

και τα πάσης φύσης προγράμματα (Ο.Χ.Ε., Β.Α.Α. και Τ.Α.Π.-Τ.Ο.Κ.) θα πρέπει να συλλειτουργούν μεταξύ τους και προγραμματικά και χρηματοδοτικά.

2. Με την επιλογή και ένταξη της απαιτούμενης δέσμης επιμέρους δράσεων προς υλοποίηση.

3. Με τις απαιτούμενες ρυθμίσεις του κοινού φορέα διαχείρισης και λειτουργίας (πρόβλεψη για ένταξη διακριτού τμήματος στους υπό σύσταση Αναπτυξιακού Οργανισμούς).

Ας φανταστούμε μια **ΟΜΠΡΕΛΑ**, ένα δίκτυο ελπίδας και προοπτικής που θα δίνει λόγο και ρόλο σε **ΟΛΕΣ** τις ψηφίδες που συγκροτούν ένα ανθρωπογεωγραφικό σύνολο και ταυτόχρονα με έναν οραματικό σχεδιασμό θα πρέπει να εξασφαλίζει δύο μείζονες προτεραιότητες:

- την ταυτότητα (branding) της περιοχής αναφοράς,
- τη δυνατότητα ένταξης «στο διηνεκές» ΟΛΩΝ (ανθρώπων, θεσμών, αναπτυξιακών προγραμμάτων, μελλοντικών ιδεών, χρηματοδοτήσεων κ.ο.κ.) κάτω από την ομπρέλα του κεντρικού προγράμματος.

Επιπλέον, θα πρέπει να προβληφθούν και Δια-Περιφερειακές Ο.Χ.Ε., αφού η Γεωγραφία δε γνωρίζει Διοικητικά Σύνορα, πολλές φορές δε οι συνέργειες μεταξύ Περιφερειών δημιουργούν υπερτοπικό ενδιαφέρον και αναδεικνύουν τις πολιτικές ανάπτυξης με αντικειμενικό τρόπο.

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για παράδειγμα η Βόρεια Παραλιακή Ζώνη της Κορινθίας παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον «σύνδεσης» με την περιοχή της Στερεάς Ελλάδας που βρίσκεται βορειότερα και ακριβώς απέναντί της, μεσοθαβούντος του Κορινθιακού Κόλπου (περιοχή Natura πλέον).

Ακόμη ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα μιας και μόνο Δια-Περιφερειακής Ο.Χ.Ε. προτείνεται για τον ελληνικό νησιωτικό χώρο, δεδομένου ότι τα νησιά συνθέτουν μία ειδική, μειονεκτική δια-περιφερειακή περιοχή, με ομοιογενή χαρακτηριστικά και κοινές προκλήσεις, στον ελληνικό χώρο.⁸

8. Μελέτη που εκπόνησε το Κέντρο Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιά για λογαριασμό του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και της Επιτελικής Δομής του ΕΣΠΑ, Μονάδα Β' εφαρμογής δράσεων οργάνωσης & διοικητικής υποστήριξης με αντικείμενο το έργο: «ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ, ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2021-2027», Πακέτο Εργασίας 1.7: Εισήγηση μεθοδολογίας και διατύπωση εξειδικευμένων προτάσεων για συσχέτιση και ενσωμάτωση πτυχών θαλάσσιας πολιτικής και νησιωτικότητας (αρμοδιοτήτων ΥΝΑΝΠ) στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς για την περίοδο 2021-2027 και στα επιμέρους επί κατάρτιση επιχειρησιακά προγράμματα

B2. Η Β.Α.Α.⁹ χρησιμοποιεί ως πλαίσιο διαχείρισης την Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυση (ΟΧΕ), προσαρμοσμένη, όμως, στις ανάγκες ενός αστικού συγκροτήματος. Αυτό μεταφράζεται στον αυξημένο ρόλο που αναλαμβάνει ο Δήμος της πόλης στον σχεδιασμό και στη διαχείριση της ΒΑΑ. Ταυτόχρονα, όμως, επιδιώκεται η ενεργός συμμετοχή και των άλλων παραγόντων της πόλης όπως φορείς επιχειρήσεων, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, η περιφερειακή διοίκηση, τα κέντρα γνώσης κ.λπ.

Το τελευταίο διάστημα καταβάλλεται μια προσπάθεια από το Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ», το Υπουργείο Περιβάλλοντος και τους αρμόδιους Δήμους, για το σχεδιασμό ενός καθολικού προγράμματος για όλη τη χώρα, του προγράμματος «ΠΟΛΙΣ», το οποίο θα έχει ως στόχο τη μεταφορά του κεκτημένου και της φιλοσοφίας των Ο.Χ.Ε. και στο αστικό (δομημένο) περιβάλλον των πόλεων. (Εικ. 5).

Εικ. 5: Logo του προγράμματος «ΠΟΛΙΣ».

Το πρόγραμμα «ΠΟΛΙΣ» είναι ένα πρόγραμμα ολιστικής ανάπτυξης των ιστορικών κέντρων έξι πόλεων με πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα: του Ηρακλείου Κρήτης, των Αχαρνών, της Θήβας, της Λάρισας, της Θεσσαλονίκης και της Κομοτηνής. (Εικ. 6).

Στόχος του προγράμματος «ΠΟΛΙΣ» είναι η συνάντηση των σπουδαίων μνημείων της κάθε πόλης με το δημόσιο, αλλά και τον ιδιωτικό χώρο, καθώς και η αξιοποίηση των θεσμών του cluster (δικτύωση της τοπικής επιχειρηματικότητας) και του φορέα λειτουργίας (DMO – Destination Management Organization) για την εξασφάλιση του ολιστικού χαρακτήρα των προγραμμάτων, καθώς και της βιωσιμότητάς τους.

Εικ. 6: Χάρτης του προγράμματος ΒΑΑ Ηρακλείου.

9. Στοιχεία για τη βιώσιμη ανάπτυξη μπορείτε να δείτε εδώ: <https://www.diazoma.gr/site-assets/%CE%92%CE%91%CE%91-EF-2.pdf>

B3. Το Τ.Α.Π.Τ.Ο.Κ.¹⁰ αποτελεί ένα εργαλείο που αφορά τις τοπικές κοινότητες, οι οποίες συγκροτούν μια σύμπραξη προκειμένου να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν μια «ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική». Η εν λόγω στρατηγική είναι σχεδιασμένη κατά τρόπο, ώστε να αξιοποιεί τα δυνατά σημεία ή τα «πλεονεκτήματα» της κοινότητας σε κοινωνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό επίπεδο, αντί απλώς να εστιάζει στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της. Όπως έχει ήδη αναφερθεί το Τ.Α.Π. - Τ.Ο.Κ. είναι ιδανικό για νησιωτικές και ορεινές περιοχές.

Ειδικότερα τα προγράμματα που σχεδιάζονται για τις νησιωτικές περιοχές πρέπει να αρθρώνονται σε δύο βασικούς πυλώνες:

1. την ανάπτυξη δράσεων με στόχο την προώθηση της «καθαρής ενέργειας», δηλαδή την παραγωγή ενέργειας που θα βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (π.χ. άνεμο, νερό και γεωθερμία), οι οποίες αφθονούν κατά κόρον στις νησιωτικές περιοχές,
2. την ανάπτυξη εφαρμογών τηλεματικής (όπως για παράδειγμα τηλεδιάσκεψη, τηλεϊατρική, τηλε-εργασία, τηλε-εκπαίδευση) που έχουν ως στόχο την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς όφελος του κοινωνικού συνόλου των νησιωτικών –και πολλές φορές απομακρυσμένων - περιοχών.

Αντίστοιχα για τα προγράμματα που σχεδιάζονται σε ορεινές περιοχές θα πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν δύο βασικοί άξονες δράσεων:

1. η ανάπτυξη του οικότουρισμού και η προώθηση δράσεων που ενισχύουν τη βιοποικιλότητα των ορεινών περιοχών, καθώς τα ορεινά τοπία δημιουργούν ένα φυσικό σκηνικό απίστευτης ομορφιάς, ιδανικό για εναλλακτικές περιηγήσεις και για δραστηριότητες στη φύση (με χαρακτηριστικό παράδειγμα το πρόγραμμα οικότουρισμού που προωθεί ο Ε.Ο.Τ. και προβάλλεται στην επίσημη ιστοσελίδα του, visitgreece.gr),
2. η ενίσχυση των προγραμμάτων «ανοικτών κοινωνικών δομών», που βελτιώνουν την ποιότητα ζωής, αλλά και τη συνοχή του κοινωνικού συνόλου των ορεινών - απομονωμένων περιοχών, όπως για παράδειγμα το παραδοσιακό καφενείο του χωριού, το πρόγραμμα «βοήθεια στο σπίτι» κ.α.

Για την πιλοτική εφαρμογή του Τ.Α.Π. - Τ.Ο.Κ. έχουν ήδη αναληφθεί δύο πιλοτικές πρωτοβουλίες με τη συνδρομή του Διαζώματος για έργα πολιτισμού: το έργο αποκατάστασης του Ρωμαϊκού Θεάτρου της Χερσονήσου στην Κρήτη (Εικ. 7) και το έργο αποκατάστασης του αρχαίου θεάτρου της Πλατιάνας στην Ηλεία.

Εικ. 7: Θέατρο Χερσονήσου (πριν την έναρξη και μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασής του).

10. Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα Τ.Α.Π. -Τ.Ο.Κ. μπορείτε να βρείτε εδώ: https://www.diazoma.gr/site-assets/11_Taptok-1.pdf

Γ Ο ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο οδικός χάρτης των παραπάνω προγραμμάτων, όπως αυτός προέκυψε από την εμπειρία του τρέχοντος Ε.Σ.Π.Α., και τυποποιήθηκε από το Σωματείο «ΔΙΑΖΩΜΑ», αποτελείται από τρεις βασικούς κύκλους, το σχεδιασμό, την οικοδόμηση και τη λειτουργία, όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω γράφημα:

Εικ. 8: Ο οδικός χάρτης των προγραμμάτων Πολιτιστικού Τουρισμού.

Γ1. Ο πρώτος κύκλος αφορά το σχεδιασμό του προγράμματος, καθώς και την εκπόνηση και έγκριση της στρατηγικής του, με τα εξής βήματα (Εικ. 9):

1. Κατάρτιση του αρχικού κειμένου στρατηγικής.
2. Δημόσια διαβούλευση.
3. Έγκριση της Στρατηγικής από το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας.
4. Έγκριση από τον Περιφερειάρχη.

Εικ. 9: Βήματα σχεδιασμού και έγκρισης προγράμματος Ο.Χ.Ε.

Αναλυτικότερα τα βήματα του πρώτου κύκλου είναι τα εξής:

Γ.1.1) Κατάρτιση του αρχικού κειμένου στρατηγικής:

Αρχικά, απαιτείται η ανάθεση σε κάποιον ανάδοχο - μελετητή της εκπόνησης του αρχικού κειμένου στρατηγικής (masterplan) της Ο.Χ.Ε.

Στο κείμενο αυτό θα πρέπει να περιγράφονται:

- τα γενικά χαρακτηριστικά της εκάστοτε Περιφέρειας,
- μια πρώτη προσέγγιση της στρατηγικής της Ο.Χ.Ε. της Περιφέρειας και των στόχων της,
- η περιγραφή της Διαδρομής,
- μια πρώτη ομαδοποίηση και ιεράρχηση των έργων και δράσεων που θα υλοποιηθούν μέσω της Διαδρομής.

Σε πολλές περιπτώσεις και για τη διευκόλυνση των μελετητών, αλλά και των διαδικασιών το «ΔΙΑΖΩΜΑ» ανέλαβε να εκπονήσει ένα προκαταρκτικό σχέδιο για το masterplan των παραπάνω προγραμμάτων (π.χ. Πολιτιστική Διαδρομή ΜΟΡΕΑ, Διαδρομή ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ κ.α.)

Γ.1.2) Δημόσια διαβούλευση:

Εν συνεχεία, το παραδοτέο της μελέτης θα τεθεί σε δημόσια διαβούλευση, η οποία είναι ουσιώδης και αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της Ο.Χ.Ε. Πρόκειται για διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (επαγγελματίες, τοπικές και περιφερειακές αρχές, επιστημονικές οργανώσεις και Κοινωνία των Πολιτών), προκειμένου η Ο.Χ.Ε. να αποκτήσει εύρος και βάθος στη συνείδηση της τοπικής κοινωνίας. Το αντικείμενο της διαβούλευσης θα είναι η εξειδίκευση της Αναπτυξιακής Στρατηγικής της Περιφέρειας.

Γ.1.3) Έγκριση της Στρατηγικής από το Περιφερειακό Συμβούλιο.

Ακολουθεί η έγκριση της προτεινόμενης στρατηγικής από τον αρμόδιο φορέα, δηλαδή από το Περιφερειακό Συμβούλιο της εκάστοτε Περιφέρειας.

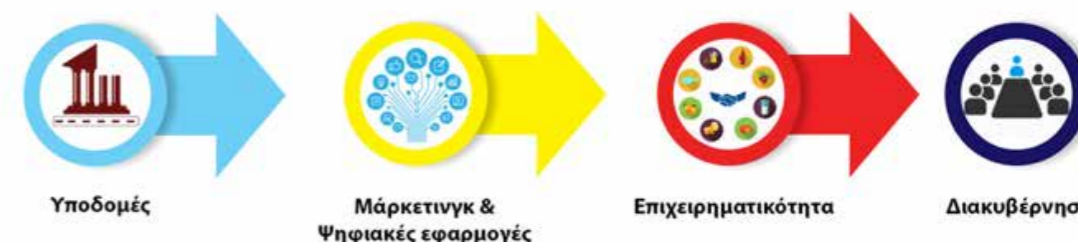
Γ.1.4) Έγκριση από τον Περιφερειάρχη του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Ο.Χ.Ε.

Ο πρώτος κύκλος συμπληρώνεται με την έγκριση από τον Περιφερειάρχη, ύστερα από εισήγηση της Διαχειριστικής Αρχής, του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Ο.Χ.Ε. Η τελική απόφαση του Περιφερειάρχη θα προσδιορίζει:

1. τη στρατηγική της Ο.Χ.Ε.
2. τα έργα και τις δράσεις
3. τους δικαιούχους.

Γ.2. Ο δεύτερος κύκλος ζωής του προγράμματος θα είναι η οικοδόμηση που βασίζεται σε 4 διακριτά βήματα, όπως αποτυπώνονται και στο παρακάτω γράφημα (Εικ. 10):

1. εξασφάλιση των υποδομών (πρόσβασης, λειτουργικών και αρχαιολογικών),
2. υλοποίηση του marketing και των ψηφιακών δράσεων του προγράμματος,
3. δημιουργία συστάδων για την συμμετοχή της επιχειρηματικότητας,
4. δημιουργία του μηχανισμού διακυβέρνησης του προγράμματος.

Εικ. 10: 4 βήματα της οικοδόμησης κάθε προγράμματος

Γ.2.1) Υποδομές:

Πρόκειται για τις αρχαιολογικές υποδομές που αφορούν τις εργασίες αποκατάστασης των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων και τις υποδομές λειτουργικότητας που αφορούν στην προσβασιμότητα και βελτίωση της εμπειρίας της επίσκεψης στους χώρους. Οι υποδομές διακρίνονται σε κύριες (αρχαιολογικά έργα και έργα πρόσβασης) και λειτουργικές (σημάνσεις, πωλητήρια, WC, χώροι σκίασης).

Το «ΔΙΑΖΩΜΑ» συνδράμει όπου χρειάζεται π.χ. με την ανάθεση μελετών, αξιοποιώντας χορηγίες από τον κύκλο των χορηγών και των δωρητών του.

Γ.2.2) Marketing και ψηφιακές εφαρμογές:

Πρόκειται για ενέργειες προώθησης (μάρκετινγκ) και ψηφιακών εφαρμογών που απαιτούνται για την εφαρμογή μιας αποτελεσματικής στρατηγικής ενεργητικού μάρκετινγκ για την προβολή και προώθηση του τουριστικού προϊόντος, δηλαδή της Πολιτιστικής Διαδρομής.

Είναι πολύ σημαντικό να επιτευχθεί η συμπίεση της κεντρικής στρατηγικής Marketing της εκάστοτε Περιφέρειας και του marketing της Διαδρομής, αλλά και να αξιοποιηθούν όλες οι σπουδαίες ψηφιακές εφαρμογές που έχουν ήδη υλοποιηθεί από το Υπουργείο Πολιτισμού και από τις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων, ή (υπό όρους) και από ιδιώτες.

Γ.2.3) Επιχειρηματικότητα:

Η συμμετοχή της επιχειρηματικότητας εξασφαλίζεται μέσα από τη δημιουργία μιας «συστάδας (cluster) επιχειρήσεων» στη βάση ενός κοινά αποδεκτού Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας για την υποστήριξη και προώθηση της Διαδρομής.

Το Τοπικό Σύμφωνο Υποστήριξης & Ανάπτυξης μιας Διαδρομής είναι μια εθελοντική, συλλογική, πρωτοβουλία – δικτύωση επαγγελματιών, επιχειρηματιών, φορέων και οργανισμών του ιδιωτικού, κοινωφελούς και δημόσιου τομέα, η δραστηριότητα των οποίων βρίσκεται σε γεωγραφική, ή/και λειτουργική συνάφεια με την κάθε Πολιτιστική Διαδρομή. Στόχος της πρωτοβουλίας είναι η υποστήριξη και ανάπτυξη της Διαδρομής, με βάση την ποιότητα των παρεχόμενων στο ευρύτερο πλαίσιο της προϊόντων και υπηρεσιών και η σύνδεσή της με την τοπική οικονομία και κυρίως με το φαινόμενο της αγροδιατροφής και της δημιουργικής οικονομίας, ώστε να καταστεί ένας υψηλού επιπέδου αναγνωρίσιμος τουριστικός προορισμός. Το Σύμφωνο λειτουργεί ως συνδεδεμένος κρίκος μεταξύ των παραγωγικών τομέων της οικονομίας μιας Περιφέρειας και ως όχημα ανάπτυξης του πολιτιστικού και ευρύτερου τουρισμού στην περιοχή.

Γ.2.4) Δημιουργία μηχανισμού για τη διακυβέρνηση του προγράμματος:

Αφορά τη διαχείριση του όλου εγχειρήματος και την επιλογή ενός Φορέα Λειτουργίας και Διαχείρισης (Destination Management Organization - DMO), ο οποίος θα μεριμνά καθημερινά, ώστε όλη η «αλυσίδα» πόρων και υπηρεσιών των παραπάνω ολιστικών προϊόντων πολιτιστικού τουρισμού να διατηρεί υψηλή ποιότητα, και αναλύεται στην συνέχεια.

Γ.3. Ο τρίτος κύκλος αφορά τη σωστή λειτουργία των παραπάνω προϊόντων πολιτιστικού τουρισμού, απαραίτητη προϋπόθεση της οποίας είναι η εξασφάλιση ενός Φορέα Λειτουργίας και Διαχείρισης (Destination Management Organization - DMO).

Ο φορέας λειτουργίας έχει τα παρακάτω καθήκοντα, όπως αποτυπώνονται και στο γράφημα της εικόνας 11:

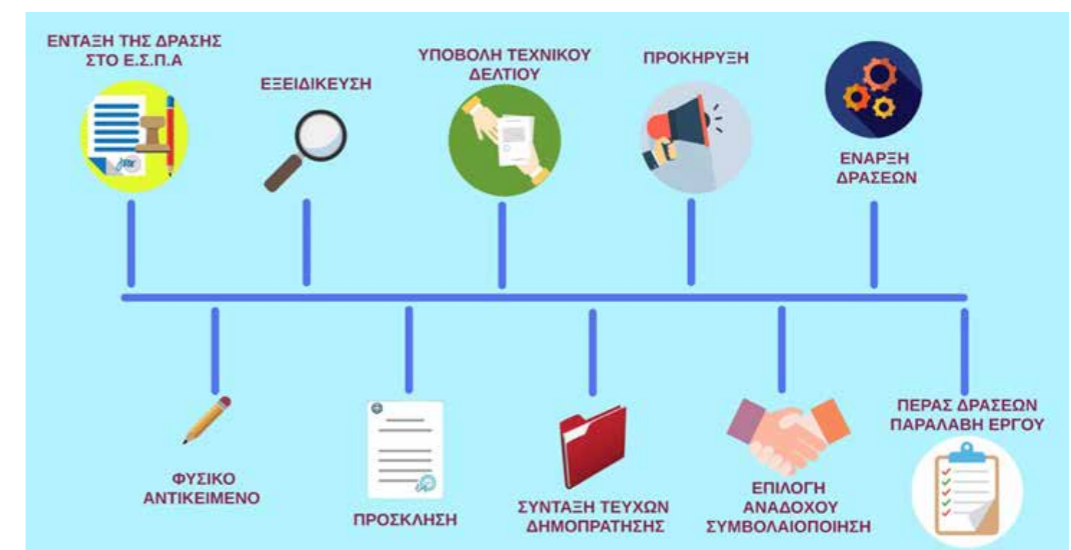
- την εποπτεία για την καλή λειτουργία και συντήρηση των υποδομών,
- το συντονισμό της συνεργασίας με την επιχειρηματική κοινότητα και την τοπική κοινωνία,
- τη φροντίδα για το συνεχές μάρκετινγκ της διαδρομής.

Εικ. 11:ο ρόλος του φορέα λειτουργίας.

Από την εμπειρία και πάλι της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου του Ε.Σ.Π.Α. κατέστη σαφής η αδυναμία της χώρας μας στην υλοποίηση των ήπιων δράσεων (soft ενεργειών), απαραίτητων για την ανάπτυξη του πολιτιστικού, αλλά και κάθε είδους θεματικού τουρισμού, δηλαδή των δράσεων marketing, των ψηφιακών δράσεων και των δράσεων επιχειρηματικότητας, ενώ αντίθετα παρατηρείται μεγαλύτερη ευχέρεια στην υλοποίηση έργων υποδομών. Συνεπώς, θα πρέπει να γίνει ο εμβολιασμός της χώρας μας με τη φιλοσοφία και την εφαρμογή των ήπιων δράσεων, οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ορθή λειτουργία των προϊόντων πολιτιστικού τουρισμού.

Για την καλύτερη κατανόηση των διαδικασιών υλοποίησης των soft δράσεων, το Σωματείο ΔΙΑΖΩΜΑ και η ειδική θερμοκοιτίδα, D-Hub (πρόκειται για μια ειδική ομάδα που έχει συστήσει για την υποστήριξη των δικαιούχων - υπηρεσίες ΟΤΑ α΄ & β΄ βαθμού των παραπάνω προϊόντων πολιτιστικού τουρισμού) δημιούργησαν έναν οδικό χάρτη που περιγράφει 10 διακριτά βήματα (Εικ. 12).

Εικ. 11:ο ρόλος του φορέα λειτουργίας.

Ακόμη ένα σημαντικό συμπέρασμα που προέκυψε από την εμπειρία της περιόδου αυτής είναι ότι για την αποτελεσματικότερη λειτουργία των προϊόντων πολιτιστικού τουρισμού είναι απαραίτητη η θεσμοθέτηση από το κράτος με ειδικό νόμο των δυο νέων θεσμών που προαναφέρθηκαν, δηλαδή του cluster - «συστάδας επιχειρήσεων» και του Φορέα Λειτουργίας και Διαχείρισης (Destination Management Organization - DMO).

Ειδικότερα:

- για την ενίσχυση των clusters πρέπει να καθιερωθεί ειδικό πρόγραμμα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων των Πολιτιστικών διαδρομών,
- για τον κοινό φορέα διαχείρισης και λειτουργίας (Destination Management Organization) να υπάρξει πρόβλεψη για ένταξη διακριτού τμήματος στους υπό σύσταση Αναπτυξιακούς Οργανισμούς.

Α Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η μεγάλη προτεραιότητα για το Ε.Σ.Π.Α. 2021-2027 είναι η πνευματική και επιχειρησιακή προετοιμασία του πολιτικού και διοικητικού προσωπικού της χώρας μας, προκειμένου να ανοίξει δύο νέες λεωφόρους, οι οποίες ξεκινούν από τον ίδιο ομφάλιο λώρο, δηλαδή τις Περιφερειακές Αρχές και μας οδηγούν στη γρήγορη και ποιοτική υλοποίηση των προγραμμάτων πολιτιστικού τουρισμού:

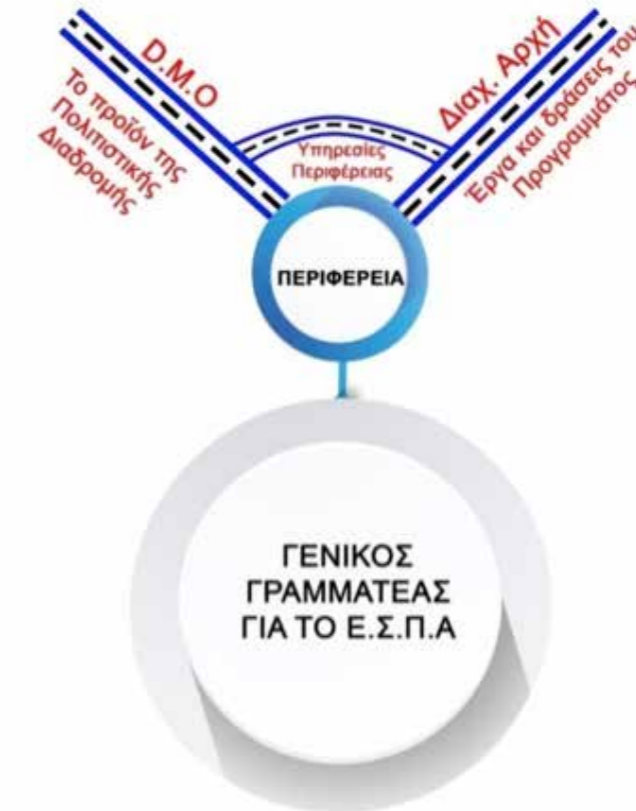
1. Λεωφόρος υλοποίησης δράσεων και έργων των προγραμμάτων πολιτιστικού τουρισμού – Ο.Χ.Ε., η οποία είναι ευθύνη των Περιφερειών, των Διαχειριστικών Αρχών τους και των δικαιούχων των έργων.
2. Λεωφόρος σταδιακής διαμόρφωσης του τελικού προϊόντος, η οποία είναι ευθύνη του κατάλληλου φορέα διαχείρισης – DMO των προγραμμάτων πολιτιστικού τουρισμού.

Οι δύο παραπάνω λεωφόροι θα είναι άρρηκτα συνδεδεμένες μεταξύ τους, καθώς η πρώτη λεωφόρος που αφορά την υλοποίηση του έργου και την οικοδόμηση του προϊόντος με χρηματοδότηση από το Ε.Σ.Π.Α. είναι προάγγελος της δεύτερης που αφορά την παραγωγή και λειτουργία σε συνεχή βάση του τελικού προϊόντος. Η δε δεύτερη λεωφόρος παίρνει τη σκυτάλη από την πρώτη λεωφόρο, αξιοποιεί όλη τη δουλειά που έχει ήδη γίνει, προκειμένου να διαχειριστεί το τελικό προϊόν και να το προσφέρει στην τουριστική αγορά.

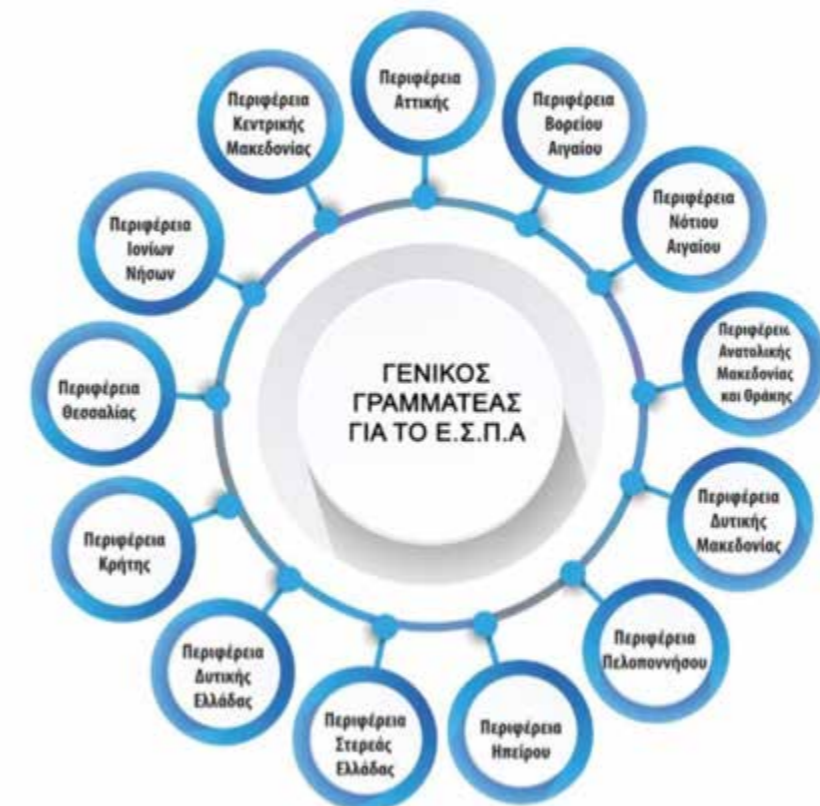
Συνεπώς, και οι φορείς που ελέγχουν τις δύο λεωφόρους, δηλαδή οι Περιφέρειες, οι Δήμοι, οι Διαχειριστικές Αρχές, οι λοιποί δικαιούχοι των έργων (1η λεωφόρος) και ο DMO (2η λεωφόρος) θα πρέπει να συνεργάζονται στενά σε όλα τα στάδια οικοδόμησης και λειτουργίας των παραπάνω προϊόντων Πολιτιστικού Τουρισμού, με καθοδηγητή τους τις Περιφέρειες.

Για τον καλύτερο δυνατό συντονισμό των προγραμμάτων είναι απαραίτητη η δημιουργία μιας κεντρικής δομής, η οποία υποστηρίζει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (Περιφέρειες, Διαχειριστικές Αρχές, DMO, δικαιούχοι υλοποίησης έργων και δράσεων) και θα ανταποκρίνεται θεματικά και θεσμικά στο ρόλο της. Προτείνεται η στελέχωσή της από τρία πρόσωπα κομβικά: τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων & Ε.Σ.Π.Α. ή κάποιον εκπρόσωπό του, και από δύο διοικητικά στελέχη της Εθνικής Αρχής Συντονισμού Ε.Σ.Π.Α. που θα είναι υπεύθυνα για κάθε λεωφόρο αντίστοιχα.

Επίσης, προτείνεται η δημιουργία 13 περιφερειακών δομών (από τις οποίες θα αντιστοιχεί 1 για κάθε Περιφέρεια), όπως φαίνεται και στις παρακάτω εικόνες (Εικ. 13-14).

Εικ. 13: η απεικόνιση της διαδικασίας υλοποίησης των προγραμμάτων πολιτιστικού τουρισμού: οι δύο λεωφόροι.

Εικ. 14: η απεικόνιση της διαδικασίας υλοποίησης των προγραμμάτων πολιτιστικού τουρισμού: η κεντρική δομή και οι 13 περιφερειακές δομές.

Κάθε μια από τις παραπάνω επιτροπές προτείνεται να αποτελείται από τρία πρόσωπα:

- Τον εκάστοτε Περιφερειάρχη ή εκπρόσωπό του.
- 1 στέλεχος από τη Διαχειριστική Αρχή της εκάστοτε Περιφέρειας.
- 1 στέλεχος από το DMO της διαδρομής της εκάστοτε Περιφέρειας.

Οι παραπάνω επιμέρους επιτροπές θα πρέπει να βρίσκονται σε διαρκή συνεννόηση και συνεργασία με την κεντρική επιτροπή για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος.

Ε ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το κείμενο αυτό αποτελεί μία πραγματική βιωματική κατάσταση της συνολικής δουλειάς του Διαζώματος.

Ελπίζουμε να αποβεί χρήσιμο σε ένα δυναμικό διάλογο που έχουμε και έχει ανάγκη η πατρίδα μας προκειμένου να αφομοιώσει και να αξιοποιήσει τα πνευματικά και χρηματοδοτικά δώρα των ολιστικών προγραμμάτων.

Δ Ι Α Ζ Ω Μ Α

Μπουμπουλίνας 30

τ.κ.: 10682, Αθήνα

τηλ.: 210.82.54.256, 210.88.14.083

fax: 210.82.54.258

web: diazoma.gr

e-mail: info@diazoma.gr